

Komentar in karta: 1/41

SLA V035 'Kako se imenujejo pregibi prstov?'

Danila Zuljan Kumar

1. Gradivo

V komentarju in na karti so pretežno predstavljeni odgovori na vprašanje »Kako se imenujejo pregibi prstov?« (V035), kjer pa odgovor na to vprašanje ni bil zapisan, je upoštevan odgovor na vprašanje V036 članek (»določiti pomen«).

Za pomen 'gibljiv stik dveh ali več prstnih kosti', knj. *člének* (*ĕ*), se najpogosteje uporabljajo leksemi *člen*, *členj* (v T158 samo za prste na nogi) in *členek*. V severozahodnih narečjih je razširjen prevzeti leksem *glid* (v T158 in T242 samo za prste na roki) z izpeljanko *glidek* (v T272 samo za prste na roki), manj pogosti pa so leksemi *kolenc-*, *kolenčk-*, *kolenčec*, *sklep* (v T335 v pomenu 'sklep na prstu', v T200 pa z oznako redko ob pogostejšem *členek*), *ud*, *stava*, *čonkelj*, *čonkljovje*, *škripec*, *kost* in *zglob*. Nekatera izmed navedenih poimenovanj so zapisana v besedni zvezi: *členj na nogah* ter *glidi na rokah* v T158, *kost od roke* v T060, *sklep pri prstah* v T314 ter v *glidu* v T003.

Poimenovanja so pretežno zapisana v edninski, v nekaterih točkah pa tudi v množinski obliki.

2. Morfološka analiza

člen < *čeln-*ъ* 'člen, ud, sklep'

členj < *čelń-*ъ*

členek < *čeln-*ъk-ъ*

veliki členek < *velik-*ъ-j-ъ* čeln-*ъk-ъ* ← *velik-*ъ* 'velik' + *čeln-*ъ*

mali členek < *mal-*ъ-j-ъ* čeln-*ъk-ъ* ← *mal-*ъ* 'majhen' + *čeln-*ъ*

koleno < *kolěn-*o* 'koleno'

kolenc- < *kolěn-*ъc-*

kolenčk- < *kolěn-*ъč-ъk-*

kolenčec < *kolěn-*ъč-ъc-ъ*

sklep < *s*ъ*-klep-*ъ* 'sklep' ← *s*ъ*-klep-*a-ti* 'združevati, sklepati' oz. *s*ъ*-kle(p)-*no-ti* 'združiti, skleniti'

sklop < *s*ъ*-klop-*ъ*

ud < *ud-*ъ* 'ud, člen'

stava < *stav-*a* ← *stav-*i-ti* 'staviti'

stavica < *stav-*ic-a*

škripec < *skrip-*ъc-ъ* 'škripec' ← *skrip-*a-ti* 'škripati'

kost < *kost-*ъ* 'kost'

zglob < *s*ъ*-glob-*ъ* ← *s*ъ*-glob-*i-ti* 'objeti, speti'

komolec < *komol-ьc-ь 'komolec'

komolček < *komol-ьč-ьk-ь

zgib < *sъ-gyb-ь ← *sъ-gyb-a-ti 'upogniti'

zgibec < *sъ-gyb-ьc-ь

čonkelj < *(*čonk*)-ьl-ь 'ud', morda deloma izposojeno iz it. *cionko* 'okrnjen' ali iz madž. *csonk* 'okrnjen, oklešččen'

čonkljovje < *(*čonk*)-ьl-ov-ьj-e

čonkljenec < *(*čonk*)-ьl-en-ьc-ь

gleženj < *gležn-ь 'gleženj'

glid < *(*glid*)-ь ← nem. *Glied* 'člen'

glidek < *(*glid*)-ьk-ь

zglid, morda hibridna tvorba na osnovi sln. *(*glid*)-ь

falandž < *(*falanž*)-∅ ← it. *falange* 'členek'

škufica, nejasno, morda v zvezi s sln. *škofica* 'najmanjši kovanec, pol vinarja'

kotriga, nejasno

3. Posebnosti kartiranja

Kot enkratnice so kartirani leksemi *gleženj* v T031, *sklop* v T035, *falandž* v T087, *škufica* v T369 in *kotriga* v T398.

Kot enkratnici z *-glid-* sta kartirana leksema *zglid* v T276 in *glidek* v T272.

Kot enkratnica s *-stav-* je kartiran leksem *stavica* v T282.

Kot enkratnica s *čonk-* je kartiran leksem *čonkljenec* v T400.

Kot enkratnici z *zgib-* sta kartirana leksema *zgib* v T381 in *zgibec* v T351.

Kot enkratnici s *komol-* sta kartirana leksema *komolček* v T179 in *komolec* v T291.

Kot enkratnica s *kolen-* je kartiran leksem *koleno* v T054.

Kot enkratna besedna zveza s *členek* je kartirana besedna zveza *mali členek* v T148.

Kot tretji in nadaljnji odgovor v posamezni točki so z znakom za komentar kartirani leksemi *členek* v T133, T169, T317 in T372, *člen* v T169, *členj* v T166, *veliki členek* v T148, *sklep* v T102 in T386, *čonkljovje* v T392, *glid* v T234, *škripec* v T166 in *pregib* v T381.

Kot nerelevantna sta kartirana odgovora *skrčiti* in *stegniti* v T195.

4. Uporabljena dodatna literatura

/

5. Primerjaj

SLA: V061 'gleženj' (1/66); OLA: 1541, 1542 *членъ* 'členek'; ALE: /; SDLA-SI: 272; ALI: 201; ASLEF: 1291; HJA: 151 'zglob'